

2019 – ANUL TRIBUNIȘTILOR (XL): Despre tribunistul slovac Gustav Augustini - Aradul centru politic al luptei naționale - funcția națională a culturii: rolul unificator?

prin cultură un organism social!

Ioan Slavici
1848-1925

unitatea spirituală a poporului român se bazează pe psihologia sa și pe unitatea culturii

Aradul centru politic al luptei naționale

Gustav Augustini – ziarist la Tribuna Sibiu și la Tribuna Poporului

„Sărmana inima mea,
De-ar vedea-o cineva,
Ar sta'n loc și s'ar mira,
Cum mai pot călca iarba.”

Mici de suflet mari de patimi

criza internă a Partidului Național Român din Transilvania și Ungaria **n'a fost o epocă de mare vizibilitate istorică**

o figură interesantă a ziaristicii românești

slovacul Gustav Augustini

Gustav Augustini
născut la 1851
Liptovsky Svary Mikulas
Publicist slovac tribunist, luptător pentru libertate, s-a sacrificat pentru idealul comun al românilor, sîrbilor și slovacilor
mort la Arad 1890

A dispărut mormântul?

sagunism - tribunism - sămănătorism

Continuăm reproducerea unor pasaje semnificative din lucrarea „Aradul centru politic al luptei naționale din perioada dualismului (1867-1918)”: «Imaginea despre cultura română era întregită cu informații despre instituțiile culturale care activau în România, dar care avea colaboratori destoinici și în părțile Aradului: Academia Română, Liga Culturală, Societatea Steaua, Societatea de Silvicultură, Societatea geografică română, Ateneul Român. Difuzarea unor informații culturale atât de variate oglindea concepția redactorilor ziarului despre unitatea culturii române, a cărei funcție națională era de a fi „pavăza cea mai bine venită, când e vorba de tentațiuni ce tind să spargă corpul unui popor”. I. Slavici considera că unitatea spirituală a poporului român se bazează pe psihologia sa și pe unitatea culturii, în a cărei realizare oamenii de artă, litere și știință ca și revistele literare au jucat un rol unificator. Întărirea alianței naționalităților asuprite din Imperiul habsburgic a constituit un obiectiv urmărit de „Tribuna” în activitatea sa de formare a opiniei publice. În imperiu, românii nu erau singuri asupriți și era firesc ca ei să caute stabilirea unei alianțe de luptă cu sîrbii și slovacii ... ziarul a afirmat ca un principiu fundamental de activitate politică întărirea alianței lor, ... o realitate după Congresul naționalităților. Gustav Augustini, unul dintre redactorii „Tribunei Poporului”, simboliza spiritul de cooperare a celor trei naționalități, care s-a afirmat în marile bătălii electorale de după reluarea activismului politic.

Publicistul slovac Gustav Augustini (1851-1900) s-a născut la Liptovsky Svary Mikulas (n.r.: **Liptau**, în nordul Slovaciei), activând în lupta politică slovacă, încă de pe băncile Universității din Praga; după 6 luni de închisoare, este obligat să părăsească Praga, alegând Bucureștiul, unde va sta 11 ani. Despre activitatea lui Gustav Augustini în Transilvania și Banat va scrie secretarul Desp. „Astra” Arad, Octavian Lupaș, în revista „**Înnoirea**” (nr. 9 din 15 ianuarie 1938, director Tiberiu Vuia): «În toamna anului 1892, Grigore Brătianu, președintele Ligii Culturale, îl recomandă lui E. Brote, directorul „**Tribunei**”, spre a-l angaja colaborator la acest ziar. Vlăstar al unui neam prigonit, Gustav Augustini era convins de identitatea de interese a naționalităților din Austro-Ungaria și înțelegea să se sacrifice pentru idealul comun al acestora. Prin articole pline de însuflețire, răspândite în ziarele române și slovace; prin vorbiri avântate, rostite în conferințele noastre naționale; prin sfaturi înțelepte, date la diferite consfătuiri politice interne, Gustav Augustini a clarificat, în glorioasa epocă a Memorandului, multe chestiuni importante privitoare la atitudinea naționalităților și a reușit să înfrățească raporturile dintre noi și slovaci. Scrisul lui G. Augustini era violent, precum îi era și temperamentul, și avea un pronunțat caracter antisemit. El făcea responsabili pe evrei de toate infamiile cese săvârșeau împotriva naționalităților. Se spune pe drept cuvânt că, prin intrarea lui Gustav Augustini în presa românească din Ardeal, s'a înăsprit în mod simțitor curentul antisemit dintrânsa. Părăsind „**Tribuna**” din Sibiu, Gustav Augustini intră în redacția ziarului „**Tribuna Poporului**” din Arad, de sub direcția lui Ioan Russu Șirianu. În 1898, pune bazele unui ziar slovac la Rosemberg. Încurând revine însă la Arad, unde avea strânse legături de prietenie cu Ioan Russu Șirianu, V. Mangra, V. Goldiș și Ilarie Chendi. Peste un an, istovit de durerile unei boli incurabile, Gustav Augustini pleacă la un frate de al său din Budapesta, pentru ca în cele din urmă să se reîntoarcă iarăși la Arad, mărturisind că numai în cercul prietenos al românilor de aici se simte bine. Copleșit de melancolie, el, își tânguia acum durerea prin aceste versuri ale poporului nostru: „**Sărmana inima mea, / De-ar vedea-o cineva, / Ar sta'n loc și s'ar mira, / Cum mai pot călca iarba.**”

În dimineața zilei de 1/13 Febr. 1900, frânt de suferințe, Gustav Augustini își trage un glonte, în timp ce stătea întins pe canapea, în locuința sa de pe fosta stradă Aulich. Așa s'a pus capăt unei vieți frământate de luptător pentru libertate, la mormântul căruia veniau din mari depărtări doi brazi, trimiși de o soră îndurerată, spre a străjui amintirea unui frate fără de noroc, plecat în pribegie pentru cauza neamului său. În scrisoarea de adio, lăsată lui V. Mangra, Gustav Augustini cerea prietenilor să-l înmormânteze după legea românească, făcându-i un „locaș” în cimitirul din Arad. Atât ni-a cerut numai pentru tot binele ce ni a făcut. În 1901, aflându-i mormântul în paragină, Vasile Goldiș lansează un apel către publicul românesc, pentru a contribui la ridicarea unei cruci la căpătâiul „**fratelui slovac**”. Subscripțiile au fost atât de numeroase încât redacția ziarului s'a văzut nevoită să înceteze a mai publica numele subscriitorilor, pentru a nu atrage atenția autorităților ungurești, care ar fi văzut în această afluență de subscrieri un act subversiv».

Din puținele informații - găzduite de site-urile web-, aflăm că mormântul marelui ziarist slovac tribunist este dispărut, fiind amintit în cimitirul „**Pomenirea**” din cartierul arădean „**Pârneava**” (vechiul cartier românesc **Walachei**). Este posibil?

În 2007 a apărut lucrarea „**Gustav Augustini – ziarist la Tribuna Poporului din Arad 1898 – 1900**”, având un studiu introductiv și articole culese de reputatul istoric și cercetător dr. Gelu Neamțu (1939-2017). Dintr-o prezentare a lucrării reproducem un pasaj edificator: «G. Augustini debutase în publicistica din regatul României, trecând Carpații în 1893, ca emisar al Ligii Culturale în redacția „**Tribunei**” sibiene, într-un moment în care eșecul acțiunii memorandiste impusese românilor ardeleni apropierea de naționalitățile nemaghiare. A activat aici până în vara anului 1897, fiind unul dintre puținii „**vechi tribuniști**” care a supraviețuit crizei din 1895 -1896, după alte câteva încercări de angajare, ajunge la Arad, unde în redacția „**Tribunei Poporului**” se alătură vechilor colegi de la Sibiu: Ioan Russu-Șirianu și Vasile Mangra. (...) Bineînțeles că firul roșu al articolelor lui G. Augustini a fost reprezentat de ideea solidarității naționalităților, principala preocupare (la nivel declarativ) a mișcărilor naționale română, sârbă și slovacă în perioada postmemorandistă.

Fie că aduce în atenția cititorilor procesele slovacilor, fie că se referă la mișcarea culturală a naționalităților, fie că analizează legislația și atitudinea guvernului budapestan față de naționalități, tribunistul revine constant la necesitatea acțiunii conjugate, ca singura replică viabilă dată presiunii maghiare. Alte tematici preferate sunt: chestiunile de politică internă a Dublei Monarhii (cu deosebire detaliile prelungirii pactului dualist), cele economico-sociale și, mai puțin numeroase dar la fel de acide, considerațiile pe marginea crizei interne a Partidului Național Român din Transilvania și Ungaria (*Mici de suflet, mari de patimi*)».

Prin crestomația marelui profesor clujean, toți cei interesați de trecutul și atmosfera politică a sfârșitului de sec. XIX pot descoperi „**o figură interesantă a ziaristicii românești de altădată: slovacul Gustav Augustini**”.

Despre epoca aceasta ne relatează marele tribunist Sever Bocu, într-unul din celebrele lui discursuri (23 ian.1938 în Palatul Cultural din Arad, cu prilejul comemorării lui G. Augustini, publicat în „**Vestul**”, an. VIII, 1938): «**Ziaristica ardeleană și bănățeană dinainte de război**” ... **Epoca lui Augustini, atât la Sibiu, cât și la Arad, n’a fost o epocă de mare vizibilitate istorică.**»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xl-147409.html>

În: Tribuna, 06 octombrie 2019